

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:18

Stenografiska
uppteckningar
2009/10:18

Fredagen den 18 december

1 § Miljö

Statssekreterare Elisabet Falemo

Återrapport från ministerrådsmöte den 23 november 2009

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 22 december 2009

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat.

Låt mig som information i formfrågan hälsa alla välkomna till vårt ordinarie sammanträdesrum. Detta är fortfarande EU-nämndens sessions-sal, men det brukar vara för trångt här. Anledningen till att vi är här i dag är bevakningen av vad som händer i Köpenhamn. Den är lättare att göra härifrån ifall man till exempel behöver ringa.

De medieuppgifter som finns om extra toppmöte i natt syftar på diverse bi-, tri- och multilaterala överläggningar som statsministern och EU-ordföranden har haft med en stat eller två, med G77 och så vidare. Det har alltså inte varit något möte med Europeiska rådet, men om det skulle behöva vara det under dagen kräver det samråd. Det vet vi inget om, men det är alltså därför vi sitter i denna sal. Alternativt kan vi samråda med regeringen i form av Elisabet Falemo.

Finns det någon som har frågor om EU-nämndens förhållande till Köpenhamnsrådet?

Anf. 2 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Är det absolut deadline i dag? Vid stora händelser brukar man ju eventuellt skjuta på det ytterligare.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi återkommer till den frågan alldeles strax. Vi ska diskutera Köpenhamnsrådet med statssekreteraren under alla omständigheter under samrådet, så det tar vi i så fall on record.

Nu hälsar jag statssekreterare Falemo och hennes medarbetare välkomna. Det är väl allom bekant var miljöministern är i dag. Innan vi går in på själva samrådet ska jag anmäla skriftliga samråd som vi har haft.

Vi har haft samråd rörande troliga A-punkter vecka 50. Det avslutade vi fredagen den 11 december kl. 14.00 med stöd för regeringens ståndpunkter. Skriftligt samråd om rådsdeklaration om artikel 290 om delegerade rättsakter, med en A-punkt, avslutade vi den 15 december kl. 13.00

med stöd för regeringens ståndpunkt. Skriftligt samråd inför regeringsbeslut om restriktiva åtgärder mot Guinea avslutade vi den 16 december kl. 16.00 med stöd för regeringens ståndpunkt. Skriftligt samråd rörande troliga A-punkter vecka 51 avslutade vi i går kl. 9.00 med stöd för regeringens ståndpunkter. Vi hade ett tillägg till A-punktslistan vecka 51. Det avslutade vi i morse, den 18 december, kl. 9.00.

Jag har en förvarning till nämnden. Nämndens ledamöter är väl bekanta med att vi inte har uppehåll som alla andra här i huset. Det gäller även nästa vecka. Det kommer minst en A-punktslista till före jul och ett antal frågor som ska landas. Det kan komma A-punktslistor med korta frister. Hela EU-maskineriet vill ju försöka ha jullov, men det blir i sista minuten med allting. Jag förvarnar alltså om skriftligt samråd med ganska kort varsel under nästa vecka. Vi vill särskilt anmäla det eftersom folk lämnar huset.

Vi säger återigen god morgon och välkomna till statssekreterare Falemo och hennes medarbetare för att diskutera miljörådet. Vi börjar i form av återrapporten från ministerrådsmötet den 23 november.

Frågan om själva klimatförhandlingarna i Köpenhamn kan vi naturligtvis hålla öppen. Den kommer vi till alldeles strax. Finns det något i övrigt som statssekreteraren vill säga med anledning av återrapporten får hon gärna göra det. Jag finner inte så. Om ingen av ledamöterna har någon fråga om återrapporten tackar vi för den och lägger den till handlingarna.

Vi går nu in på information och samråd inför råds-mötet i veckan som kommer, på måndag. Statssekreterare Falemo informerade miljö- och jordbruksutskottet i går om frågorna på rådets agenda.

Vi har en A-punktslista som nu föreligger och som avslutas kl. 14.00 i dag. Det finns en miljöpunkt på den. Om inte någon av ledamöterna vill ställa frågor om den hoppar vi över A-punktsfrågan och går till punkt 3, Förenta nationernas ramkonvention om klimat med mera. Det är alltså Köpenhamns-mötet. Ministrarna ska samråda om detta på måndag. Riksdagshistorien började med miljö- och jordbruksutskottets överläggningar med miljöministern den 26 februari. Sedan dess har frågan varit i EU-nämnden vid ett antal tillfällen, senast den 20 november inför miljörådet då det fanns stöd för regeringens upplägg med avvikande meningar från s, v och mp. Inför Europeiska rådet hade vi EU-nämnd den 9 december med stöd för regeringens ståndpunkt men med avvikande mening från s, v och mp.

Jag kan redan nu anmäla en fråga som vi fått under hand och som vi väl går och bär på lite till mans. Det handlar så klart om hur det går på mötet. När måste det vara klart, när förväntas det vara klart och vad är det i övrigt som gäller?

Anf. 4 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Det är trevligt att få vara här inför dessa hektiska dagar. Händelserna sker timme för timme, och vi följer naturligtvis också det hela via medierna.

Ni vet säkert mycket väl vad som har hänt. Förhandlingarna är nu inne på sin andra vecka. Tiden börjar bli knapp, och det har den varit under flera dagar. Det finns en frustration över att man inte har kommit längre. Signalerna är ibland väldigt negativa, och ibland blir de lite mer

positiva. Vi fick lite mer positiva signaler i går kväll. Då hade ordförandeskapet ändå lyckats få i gång förhandlingsgrupper för både Kyotospåret och LCA-spåret, som handlar om den breda långsiktiga överenskomsten.

Japan har kommit med ett finansieringsförslag, och även Hillary Clinton har presenterat att USA är berett att bidra till den långsiktiga finansieringen. Det är naturligtvis positiva inslag, men i de stora frågorna om utsläppsminskningar och så vidare har vi inte sett några framsteg ännu.

Man hade ett toppmöte som höll på till halv tre i natt. Det råder fortfarande rätt stor osäkerhet. Mötet skulle egentligen fortsätta kl. 8.00 i morse, men vi har inte riktigt fått grepp om ifall det har fortsatt eller inte. Det finns fortfarande inte speciellt många pusselbitar på plats, kan man säga.

Vi jobbar fortsatt efter EU:s ambitioner om att nå ett rättsligt bindande avtal även om det förefaller vara svårare och svårare. Men EU-gruppen har hela tiden agerat samstämt och effektivt. Man har jobbat oerhört mycket med möten med olika grupper och deltagit i olika typer av kommittéer för att diskutera fram konstruktiva förslag.

Andreas gjorde sitt inlägg i plenum på onsdagen. Det har varit ganska tydligt att EU-gruppen inte har stängt dörren för Kyotospåret. Det har blivit så att man har diskuterat både Kyotospåret och det långsiktiga. Andreas var tydlig i sitt anförande med att det nu krävs mer. Han pekade ut Kina och USA i den delen för att man ska komma till den nivå som situationen kräver. Då handlar det om tvågradersmålet. Det är det som har antytts; man är överens om tvågradersmålet på toppmötesnivå men vad det sedan leder till i åtaganden är fortfarande osäkert.

Situationen är väldigt osäker. I dag är sista dagen. Begränsningarna är tidpunkten när ledarna åker hem, och det kan ändras under tiden. Vi får nog räkna med förhandlingar sent i kväll och kanske också i natt. Det är vår bedömning.

Det händer så mycket att mina talepunkter redan är inaktuella. Därför föredrar jag inte dem. Ni känner redan till vår position, och ni vet att vi jobbar oerhört intensivt. EU uppfattas som en konstruktiv part i arbetet. Tyvärr är det andra som har bromsat förhandlingarna genom procedurfrågor och ordningsfrågor. Det gör att det har varit besvärligt på många sätt.

Det som är viktigt för er att kunna behandla är egentligen en punkt på miljørådet på tisdag, där man ska ta hand om efterbörden och diskutera den. Det är alltså en diskussionspunkt. Men det kan också vara så att EU-gruppen och EU-länderna känner att man vill göra någon form av gemensamt uttalande i samband med förhandlingarnas avslutande. Det kan behöva göras redan i Köpenhamn. Därför behöver vi hålla öppet för att man på stående fot efter det att man har sett resultatet kan göra någon form av statement från EU-gruppen. Det kan ske i dag eller i morgon, men det kan också ske på tisdag. Det är osäkert.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Det vi i princip ska förhålla oss till är alltså vad miljørådet ska göra efter detta. Den svenska positionen är känd och såvitt jag förstår egentligen oförändrad. EU-ambitionen är känd och i princip oförändrad. Nu

handlar det mycket om hur väl man får med sig andra och vad EU därefter ska göra.

Vi får i princip betrakta detta som information i dag, och så klart diskutera frågan. Precis som statssekreteraren säger får vi sedan hålla öppet för eventuellt samråd antingen vid händelse av möte i Europeiska rådet eller vid händelse av skarp och framför allt ny eller ändrad standpunkt i slutsatsform från EU. Det beror för all del också lite grann på vad som står i dem. Vi håller kontakten i största allmänhet.

Anf. 6 CARINA OHLSSON (s):

Fru ordförande! Jag har en fråga med anledning av det sista ordföranden sade. Det var också det som Elisabet Falemo avslutade med att säga. På tisdag handlar det om resultat och uppföljning, och man vet ju inte riktigt vad det blir för resultat. Just nu känns det oerhört dystert.

Vi kunde se miljöministern i tv i morse. Han brukar ju vara optimistisk. Som vi har sagt här tidigare har han varit den i regeringen som kanske har varit mest optimistisk och trott att mötet skulle leda till någonting, till och med till ett avtal.

Statsministern har sagt att formen inte är så viktig utan mer innehållet, men nu verkar det varken bli form eller innehåll. Det är det som man känner en väldig oro över. Nu hoppas jag naturligtvis att det blir ett innehåll. Men om det inte skulle bli något resultat, har man då funderat på vad man ska göra på tisdag? Jag hoppas att det inte blir så utan att det verkligen kommer några inspel. Alla har väl förväntningar nu på att Obama och Kina ska komma med någonting. Men vad gör man om det inte leder till något positivt? Tiden för ordförandeskapet sträcker sig ju månaden ut, så det ligger fortfarande ett ansvar på Sverige.

Anf. 7 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Det är en väldigt svår fråga som du ställer, Carina. Någon form av resultat förväntar vi oss, men den krypande känslan är att det blir otillräckligt, och det är den situationen man måste hantera.

Toppmötesdeltagarna får ta ställning till hur man ska fortsätta arbetet, för de här frågorna måste helt enkelt hanteras och lösas på politisk nivå. Man måste hitta något slags färdplan för fortsättningen, för man kan inte bara lämna det här och säga att man ses i Mexiko om ett år. Men som sagt gör frågans karaktär att man måste hitta någon form av beskrivning av hur man tänker fortsätta diskussionerna. Det är väl egentligen det svar jag kan ge.

Anf. 8 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Det är tråkigt om man ska behöva ägna sista dygnet av toppmötet åt att prata om processen efter Köpenhamn, om planeringen och tidsplanen. Det skulle vara bra om man ägnade den tiden åt att försöka få fram ett bra avtal, så jag hoppas att det är det man fäster störst fokus på.

Allt tyder på att det inte kommer att bli något avtal i Köpenhamn som är tillräckligt bra för att nå till exempel tvågradersmålet. Då är frågan vad man kan göra från de olika parternas sida. I vårt fall är det EU som kan agera för att se till att processen går framåt och lösa upp de knutar som finns.

Min fråga är varför man från EU:s sida inte har erbjudit sig att minska utsläppen med 30 procent i stället för 20 procent och varit tydliga med att man nu vill nå upp till den ambitionsnivån. Åtminstone kunde man ha varit tydlig med vad som krävs av de andra parterna för att man ska gå upp till 30 procent, det vill säga att man tydligt markerar vad man förväntar sig av de andra länderna. Där kan jag uppleva att man har varit alldeles för otydlig. Man har sagt att om de kommer upp till motsvarande nivåer ska man minska med 30 procent, men det är ingen som egentligen vet vilka de motsvarande nivåerna är. Det skulle behövas en ökad tydlighet här. Helst skulle vi se att man från EU:s sida sade: Vi är beredda att i det här kärva läget ta ytterligare ett steg.

Det vore intressant att höra om det är någon sådan process på gång, åtminstone inför tisdagens möte.

Anf. 9 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! Självklart är det innehållet som fortfarande är i fokus vid diskussionerna i Köpenhamn.

Jag upplever inte att ett erbjudande om att höja från 20 till 30 procent i dagsläget på något sätt skulle ha underlättat förhandlingarnas framskridande, för det finns så många ländergrupper som inte har rört sina positioner. Det är det som de måste göra innan vi kan höja budet. Det finns ett moduleringsystem för att bedöma jämförbarheten.

Jag tycker att Andreas var tydlig och gjorde en logisk koppling när han pekade på USA och Kina, och det är klart att så länge de inte gör några åtaganden om utsläppsbegränsningar över huvud taget är det inte aktuellt att höja till 30 procent.

Låt mig nämna en sak som är positiv. Det gick rykten i torsdags om att Kina hade sagt att man inte skulle skriva på något avtal. Det dementades av deras chefsförhandlare, som sade att de visst var där för att skriva under ett avtal, så jag tror att det fortfarande finns en vilja att nå en överenskommelse. Men som sagt har läget inte varit sådant att vi genom att höja vårt bud hade kunnat åstadkomma att man närmat sig en överenskommelse. Det är vår bestämda bedömning, och vi är beredda att delta konstruktivt i alla diskussioner.

I skogsfrågorna har man gjort vissa framsteg i de arbetsgrupper och kommittéer som har behandlat texter kring dem, och det ser vi naturligtvis positivt på. Men i de stora frågorna om utsläppsminskningarna måste vi ändå behålla vårt lockbete för att vi ska kunna locka fram buden. Det är vår bedömning.

Anf. 10 SOFIA ARKELSTEN (m):

Fru ordförande! Det här är en ganska intressant diskussion, för nu är det lite spekulationer eftersom vi inte riktigt vet vad som händer. Jag kan bara konstatera att vi följer de TT-meddelanden som trillar in. Obama har landat och toppmötet har börjat. Det hela är väldigt spännande.

När det gäller vad som händer på tisdagsmötet är jag ganska nyfiken på hur EU som organisation kommer att ställa sig till det fortsatta arbetet, för alla förstår ju att det blir ett fortsatt arbete. Jag har frågat förut – och jag känner mig lite negativ även om det inte är meningen – hur stor risk det är för haveri. Det finns ju ett antal länder som har krånglat och inte riktigt har velat vara med på EU:s utfästelser. Då måste jag fråga: Ser ni

det som möjligt att det blir något slags haveri på tisdag eller kommer det fortsatta arbetet att vara i fokus? Jag kan tänka mig att miljöministrarna är lite mer överens än andra ministrar eftersom miljöministrarna har lättare att komma överens med varandra.

Det är viktigt att EU inte tappar fart. Därför undrar jag även hur det svenska ordförandeskapet kommer att lämna över till Spanien. Vad är det vi säger när vi lämnar över stafettpinnen nu? Jag förstår att det är svårt att spekulera, men vi vet att arbetet ändå måste fortsätta.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vid mötet förväntas också en presentation av det spanska ordförandeskapet på miljöområdet. Det kommer vi till sedan, men man kan gärna nämna lite om det nu ifall det passar.

Anf. 12 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! Den bild som vi har av det hela är att EU-gruppen står väldigt samlad, och det är en väldigt styrka i den här situationen. Genom att man har med alla på vagnen har man också kunnat ha en stark och tydlig röst och en stark och tydlig roll.

Det är naturligtvis miljöministrarna som har varit drivande, för det är de som har huvudansvaret som parter i FN:s klimatförhandlingar. Men detta har också manifesterats på Europeiska rådet. Till exempel förde Andreas fram i sitt tal att man skulle kunna finansiera åtgärder med intäkterna från bunkerolja, flyg- och sjöfart. Det är en fråga som Europeiska rådet har tagit ställning till under hösten. Det finns alltså en stark enighet som naturligtvis är en viktig förutsättning att bygga på. Alla möjligheter att kreativt lösa de knutar som finns kommer naturligtvis att användas, men som sagt är situationen väldigt svår.

När det gäller det spanska ordförandeskapet närmar vi oss nu ett överlämnande. Diskussionen på tisdag blir naturligtvis en del i det. Sedan kommer ett informellt miljöministermöte att äga rum i Sevilla den 15–17 januari. Det är inte så svårt att gissa att klimatfrågan är tänkt att vara en diskussionsfråga. Där kommer det naturligtvis att bli en diskussion om hur man går vidare, i den mån man inte redan har annonserat det.

Det är det som jag vet just nu.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Nämnden samråder inte inför det informella mötet, utan det ansvaret åvilar miljö- och jordbruksutskottet om man vill. Och ställningstagandet inför mötet i mitten av januari är helt upp till miljö- och jordbruksutskottet. Jag vill bara skicka med det.

Anf. 14 JACOB JOHNSON (v):

Vi kvarstår vid vår tidigare uppfattning att EU borde gå längre redan i åtagandena, och förhandlingarna fortsätter ju, så den ståndpunkten finns trots allt från vår sida.

Jag har en fråga om USA:s finansiering. Vi har nu hört att USA säger att man under vissa villkor kan vara med och finansiera de 100 miljarderna dollar från 2020. Men hur är det med *fast start*-pengarna? Har

Anf. 15 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! USA har lagt 10 miljarder dollar på bordet i *fast start*-pengar för tre år. Det kan jämföras med de 7,2 miljarder euro som EU har lagt in. Japan har lagt 15 miljarder dollar. Man har alltså samlat ihop en del till just *fast start*, och det är naturligtvis en del som positivt kan bidra till ett resultat.

Anf. 16 JACOB JOHNSON (v):

Jag har en reflexion kring processen inför Sevilamötet. Om det då är ett nytt läge är det viktigt att vi får en process så att regeringens position är hyfsat förankrad. Men det kanske är utskottet som måste ta det initiativet.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Enligt riksdagsordningen är det tydligt och klart att ansvaret för samråd inför informella möten ligger på ansvarigt fackutskott, i detta fall MJU. Sedan kan MJU uppdra åt nämnden att göra detta i dess ställe om de har anledning till det, men ansvaret för det ligger helt där. Såvitt jag förstår planeras ett samråd i miljö- och jordbruksutskottet inför mötet i januari.

Under innevarande Köpenhamnsmöte, miljöministermöte och rådsmöte, det vill säga fram till tisdag, bör EU-nämndens ledamöter ha tjänstemobilerna på för eventuellt samråd om till exempel nya slutsatser, nya eller ändrade positioner eller nyheter på bordet under miljöministerrådet. Vi samråder inför miljöministerrådsmötet, men Sevilamötet är upp till MJU.

Anf. 18 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Till att börja med kan man göra olika bedömningar om vad som skulle hjälpa i det låsta förhandlingsläge som är. Min erfarenhet av förhandlingar, som inte är på samma nivå, är att alla utspel om ytterligare åtaganden hjälper till i processen och gör att man får en positiv känsla vid förhandlingsbordet. Det tror jag att ett sådant utspel från EU:s sida också skulle göra. Men det är min bedömning från sidan.

När det gäller skogsfrågor fick vi höra av statssekreteraren att man har gjort framsteg. Där har inte minst Sverige fått hård kritik för sin hållning, och indirekt även EU. Man blev utnämnd till Fossil of the Day i början av Köpenhamnsmötet för att man vill tillgodogöra sig sänkor från den växande skogen. Ett problem är diskussionen om sänkor och också diskussionen om AAU, assigned amount units, som är utsläppsrätter som man har kvar och kan behålla till nästa period.

Skulle man tillgodogöra sig allt det som är möjligt, alla sänkor och alla AAU skulle det motsvara 12 miljarder ton koldioxid eller Sveriges utsläpp under 200 år framöver.

Då är en intressant fråga hur Sverige och EU ställer sig i dessa diskussioner. Vi kan börja med skogsfrågorna. Har man släppt på inställ-

ningen att man ska kunna tillgodogöra sig sänkor i samband med att man har så att säga löst upp skogsfrågorna? Det vore intressant att få veta.

Anf. 19 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

När det gäller skogsfrågor och AAU har det inte varit fokus på AAU-frågorna under dessa veckor. Man har alltså inte haft den detaljeringsnivån.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Ursäkta, jag har en lekmannafråga. Vad är AAU?

Anf. 21 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Det är utsläppsrätter inom Kyotoprotokollet som man inte har utnyttjat. Hade man öppnat ett nytt protokoll i stället för Kyotoprotokollet hade detta kunnat vara ett problem som man inte hade haft. Men nu har vi Kyotoprotokollet på bordet, och då kommer nog detta upp igen förr eller senare. Det är främst länder som Ryssland och andra östländer som har minskat både sina ekonomier och utsläppsmängder mycket som har stora AAU, assigned amount units.

När det gäller skogsfrågorna kan jag rent generellt säga följande om diskussionen att Sverige skulle ha någots slags destruktiv linje i skogsfrågor. Våra experter i Köpenhamn är helt frågande till detta och tycker att det är en fullständigt horribel anklagelse som har riktats mot Sverige i dessa frågor. Detta bygger alltså på helt felaktiga grunder. Jag kan inte detaljerna i fråga om detta, men det som återstår när det gäller skogsfrågor är bland annat val av bokföringsansatser för skogsbruk, bokföring av träprodukter, hantering av naturliga störningar, obligatorisk bokföring av skogsbruk samt takvärde. Det kommer att bli en pakettlösning, så dessa frågor återstår. Men det är ändå positivt att man har kommit en bit på väg när det gäller skogsfrågorna. Denna fråga har växt i betydelse under senare tid, som jag har uppfattat det.

Anf. 22 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Jag vill höra lite grann om hur det ser ut på motståndarsidan nu. Är motståndarna till detta avtal något så när förenade i gemensamma ståndpunkter, eller har de en massa disparata synpunkter? Måste regeringen och EU slåss på flera fronter för detta avtal?

Anf. 23 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Det är naturligtvis olika motståndare, även om motståndare inte är ett ord som vi använder. Nu ska vi försöka samlas.

Det som man naturligtvis ser är att USA som är ett stort utsläppsland ännu inte har presterat tillräckliga bidrag. Inom G77-gruppen finns det en något splittrad bild. Man har sett att de i plenum har haft helt olika uppfattningar. Det finns en stark röst från Kina som följs av en svans av ett antal länder som själva har intressen i fossila bränslen, bland andra Venezuela, Sudan, Nigeria. De har bromsat eller ställt processfrågor som på något sätt antyder att de inte har varit särskilt villiga att gå in i ett avtal. Det är naturligtvis ett svårt motstånd. På det sättet är det lättare att diskutera med dem som ändå vill någonting. Men förhoppningsvis har man

kommit varandra närmare i dessa toppmötessammanhang. Det är där som den fajten får tas.

Självklart finns det inom G77-gruppen olika intressen där ö-staterna är en speciell grupp som sticker ut och som har ett stort intresse av att man verkligen når resultat i paritet med vad som har sagts, medan andra länder av olika skäl inte har varit riktigt lika villiga till det. Men så ser det i stort sett ut.

Sedan finns det ett antal andra länder i periferin. Men USA och Kina står för hälften för klimatutsläppen. Därför blir det mycket fokus på dem. Om de rör på sig finns det ett antal länder som följer med.

Anf. 24 PER BOLUND (mp):

Jag tänkte fortsätta på mitt spår om vad man kan göra för utspel för att lösa upp förhandlingssituationen.

En annan sak som EU har fått hård kritik för är att man vill göra mycket av utsläppsminskningarna på andra ställen och inte inom EU. Det har stuckit lite grann i ögonen på framför allt de fattiga länderna som tycker att om man har en hög utsläppsnivå per capita har man också ett ansvar för att minska sina egna utsläpp.

En intressant fråga är vad som händer om EU skulle gå från 20 till 30 procent i fråga om utsläppsminskningar. Hur skulle dessa ytterligare 10 procent fördelas på insatser inom EU och utanför EU?

Jag har tidigare ställt en fråga om detta till miljöministern. Han sade att han inte kommer att arbeta för att man ska vidta dessa åtgärder inom EU i första hand. Han utesluter inte heller att man ska använda sankor för att åstadkomma detta.

Det vore därför intressant att få veta något om det. Har det förts någon diskussion mellan EU-länderna om hur en sådan fördelning – upp till 30 procent – skulle se ut?

Anf. 25 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! När det gäller uppskalningen från 20 till 30 procent finns det inga beslut om hur det ska ske. Men vi har naturligtvis i egenkap av ordförandeland haft funderingar på hur processen ska se ut. Vi har länge varit beredda på att resultatet ska bli sådant att det innebär att EU kommer att åta sig 30 procent. Då har vi också tittat på vilka tidsrymder man har för att kunna presentera den typen av fördelning. Det är en diskussion som återstår i EU-kretsen. När det gäller själva åtagandet är man bunden. Hur det ska fördelas inom EU och i förhållande till åtgärder i andra länder är man alltså inte klar med. Den diskussionen återstår.

Anf. 26 PER BOLUND (mp):

Jag har en kort följdfråga. I och med att denna fråga har varit uppe till diskussion i Köpenhamn – hur fördelningen ska gå till och åtgärder i de rika länderna respektive i de fattiga länderna – undrar jag: Har EU-länderna till exempel på miljöministermötet i Köpenhamn diskuterat att förändra den fördelningen även inom de 20 procenten, att man ska göra mer av insatserna inom EU och mindre utanför?

2009/10:18
18 december

Anf. 27 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Den frågan har, såvitt jag vet, inte diskuterats under de senaste dagarna. Där har man en gemensam standpunkt som inte har uppfattats som ett problem i förhandlingarna. Det känns inte som om den frågan har varit något slags begränsning. När det gäller att nå ett gemensamt avtal handlar det också om att få en balans mellan de olika parternas åtaganden. EU är faktiskt den ländergrupp som har gjort de största utfästelserna och de mest långtgående åtagandena. Därför är det i det läget som vi förväntar oss andra åtaganden.

Jag är den första att erkänna att det finns stora spänningar mellan fattiga och rika länder som har en betydande plats i dessa förhandlingsfrågor. Koldioxidfrågan är inte bara en teknisk fråga. Andra ingredienser är globala fördelningspolitiska frågor.

Det har inte funnits anledning att ändra position här. Det finns ett spelrum genom att det inte är fixerade siffror för vad man ska göra inom EU och i andra länder. Det är ett sätt att hitta bästa effektivitet i fråga om utsläppsminskningarna.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar detta med att både regeringens, ordförandeskapets och hela EU:s mandat är väl förankrat i riksdagen och inte förändrat. Nu väntar vi utifrån detta på resultatet av förhandlingarna med de andra länderna som deltar i mötet i Köpenhamn. Skulle detta ge anledning till nya eller ändrade EU-positioner eller möten i Europeiska rådet återkommer vi i samrådsform i nämnden. Om det blir i skrift eller i telefon kan jag inte bedöma nu. Det kanske inte behövs alls. Men det är bäst att nämndens ledamöter har tjänstemobilerna på hela helgen, ända fram till tisdag för säkerhets skull.

Vi tackar för informationen på denna punkt.

Vi går vidare till punkt 4, Internationell biologisk mångfald efter 2010. Här är det skarpt beslut på gång i ministerrådet. Det finns utkast till slutsatser som kom ganska sent men som ligger på bordet. Frågan behandlades i nämnden senast den 18 juni då det fanns stöd för regeringens standpunkt.

Anf. 29 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! 2010 är ett avgörande år för den biologiska mångfalden, och det så kallade 2010-målet från Johannesburgsmötet ska följas upp under våren. Innehållet i ett nytt globalt mål diskuteras redan för fullt. Det handlar om en långsiktig vision för biologisk mångfald.

Miljörådet har tidigare bestämt att EU bör besluta om ett nytt mål för sin biologiska mångfald under våren 2010. Det är Spaniens avsikt att detta ska tas om hand.

Dessa rådsslutsatser har förhandlats av det svenska ordförandeskapet, och man har nått full enighet om dessa rådsslutsatser som ger en mycket bra grund för ett aktivt agerande och även för det nya målet som ska antas under våren.

Anf. 30 JACOB JOHNSON (v):

I handlingen finns det en intressant formulering i bakgrundstexten. Det står:

”Ett viktigt mål för ordförandeskapet är att EU ska enas om att värdet av ekosystemtjänster bör integreras fullt ut i samhällsplaneringen.”

Man kan tolka ”fullt ut i samhällsplaneringen” på många sätt. Man skulle kunna tänka sig att det betyder att man måste värdera den ekoskuld som finns uppbyggd och att man måste kunna jämföra det med vanliga finansiella budgetar och så vidare och att man har en kostnads- eller intäktskälla beroende på om ekosystemet förbättras eller försämras.

Är det avsikten med formuleringen ”integreras fullt ut i samhällsplaneringen”?

Anf. 31 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Detta är en fråga som vi har tagit upp och som vi också har diskuterat vid vårt högnivåmöte i Strömstad i september.

Kunskapen om värdet av ekosystemtjänster ökar mer och mer, och det finns bland annat en rapport som kallas TEEB-rapporten. En viktig förutsättning är naturligtvis att kunskaperna om detta värde finns för att man ska kunna ta hänsyn till det i samhällsplaneringen. Sedan kan det naturligtvis ges uttryck på olika sätt, i kronor och ören eller på annat sätt. Men att det så att säga ska finnas med fullt ut i samhällsplaneringen är ett viktigt mål. Det är en ambition som vi har i detta arbete.

Anf. 32 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Jag har en fråga om regeringens ståndpunkt. Man talar om att den nya strategiska planen för konventionen om biologisk mångfald ska utveckla incitament. Man talar också om att man får ett underlag för att skapa positiva incitament för att nyttja ekosystemen hållbart.

Vilken typ av incitament handlar det om? Vilka styrmedel tänker man använda? Handlar det också om internationell finansiering för att skydda till exempel regnskogsområden? Finns det andra exempel?

Anf. 33 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Jag ber att få hänvisa till departementssekreterare Lars Berg som är väl insatt i dessa förhandlingar.

Anf. 34 Departementssekreterare LARS BERG:

Incitamenten för att nyttja ekosystemen hållbart är en fråga under utveckling. Under ordförandeskapet och inför förhandlingen nästa år internationellt försöker vi att öka trycket så att man ska komma framåt i att utveckla bättre incitament. Ett viktigt underlag kommer i den stora studie som Elisabet nämnde, TEEB, som initierades av G8:s miljöministrar 2007 och som ska levereras under 2010.

Det pågår arbete inom ramen för OECD där till exempel Nederländerna har en framträdande roll. En fråga som har diskuterats inför rådsmötet är om man ska nämna holländarnas initiativ vid namn eller inte. Det har man kommit fram till att man inte ska göra. Det handlar om marknadslösningar och överföring av resurser i stil med det som diskuteras i samband med avskogningsproblematiken inom klimatkonventionen – och framför allt i det sammanhanget att använda sig av synergieffekter

när man arbetar med klimatåtgärder. De ska generera synergier i biologisk mångfald.

Det viktiga är att vi diskuterar att incitamenten är avgörande för att komma framåt och inte att vi har förslag. Detta är något man jobbar med internationellt, bland annat inom ramen för OECD.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren kommentera detta ytterligare? Nej.

Anf. 36 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Fru ordförande! Jag efterlyste i går i miljö- och jordbruksutskottet dessa punkter. Det är bra att det finns framme på bordet nu. Det är också bra att man där har en ansats att göra en tvåstegsraket, 2020 och 2050, så att man får en möjlighet att stämma av. Tar man alltför lång ansats finns det risk för att detta kommer att hänga som en amöba i luften som ingen plockar ned förrän framme vid slutpunkten.

Totalekonomiansatsen som man gör, och som Jacob Johnson var inne på, är viktig. Man får dock inte driva det in absurdum innan vi har instrument som gör att vi kan räkna på det och plocka hem det på ett klokt sätt. Vi ska inte låta oss styras av önskningsar utan av fakta. Jag tycker det ser bra ut så här långt.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren kommentera det sista? Nej. Då finner jag sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till punkt 5, Regionala strategier för förvaltning av vattnet med mera. Detta är en del i genomförandet av den för oss ganska välbekanta Östersjöstrategin. Den 10 juni hade vi till exempel en öppen utfrågning om den när förslaget kom. Vi har diskuterat den även innan dess, och utrikesutskottet gjorde ett utlåtande om frågan, 2009/10:UU5. Sist vi behandlade frågan var inför Europeiska rådet i oktober då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Nu är det slutsatser på just vattenförvaltningsdelen som miljöministrarna ska behandla. Underlag är utsänt.

Anf. 38 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! Det här är en av våra stora prioriteringar under ordförandeskapet. Som jag förstår är ni väl insatta i innehållet. Tanken är att miljørådet ska ta ytterligare ett steg utöver det som allmänna rådet och Europeiska rådet har tagit i sina slutsatser. Vi ska stärka genomförandet av havsmiljödimensionen som är en central del av strategin.

Det är två saker som vi ser som viktiga. Den ena är att vi vill ha ett erkännande från rådet för den höga ambitionsnivå vi har i vårt arbete med aktionsplanen inom Helcom och få Östersjön utpekad som en föregångsregion och ett pilotprojekt, som är ett begrepp som finns inom genomförandet av det marina direktivet. Det gör det möjligt att koordinera insatserna mellan länderna och inom EU, både lagstiftningsmässigt och finansiellt, för att få bättre tryck i genomförandet. På hemmaplan kommer vi naturligtvis att arbeta vidare intensivt för att bidra till genomförandet av Östersjöstrategin.

Den andra saken är fosfater i tvätt- och rengöringsmedel. Vi har arbetat intensivt för att detta ska vara en del i strategin och att det ska följas upp av en lagstiftning på EU-nivå. Kommissionen kommer att uppmanas att ta fram ett sådant förslag så snart som möjligt. Det ger rådsslutsatserna tydligt stöd för. Det finns både miljöskäl och inre marknadsskäl för att ta fram det för att minska övergödningen i Östersjön.

Det var de två punkterna. Det råder positiv anda, och vi har gjort stora framsteg. Det finns stor vilja och enighet hos EU och de EU-länder som ligger runt Östersjön. Det finns även bra lärdomar att ta med till andra liknande regioner som också behöver arbeta med sina havs- och vattenmiljöer. Det arbetet kommer naturligtvis att fortsätta. Det är vårt bidrag för att stärka Östersjöstrategin.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag ska nämna så att det syns i protokollet att de stenografiska uppteckningarna från vår gemensamma hearing finns i utlåtandet från utrikesutskottet och att det där avgavs en motivreservation från s, v och mp.

Anf. 40 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Det är lovvärda insatser som regeringen vill vidta för att skydda Östersjön som är ett sådant känsligt hav. Det märker alla vi som har våra sommarintressen i Östersjön. Jag vill höra hur statssekreteraren ser på Rysslands roll i detta. Ryssland är en osäkerhetsfaktor med tanke på att man bygger oljeplattformar med mera. Kommer man från regeringens sida att ta särskilda kontakter med Ryssland eller försöka bevaka Ryssland lite extra?

Anf. 41 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! Det är en sak som vi kommer att arbeta mycket med den närmaste tiden eftersom Sverige kommer att bli ordförande i Helcom. Nu är Ryssland ordförande i Helcom. Helcom är alltså det organ där även Ryssland finns med och där Baltic Sea Action Plan, BSAP, har antagits. Där finns ett antal tidpunkter för aktionsprogram, redovisning av åtgärder och så vidare. Vi kommer att ha mesta möjliga tryck på genomförandet av BSAP. Det är en ingrediens i Östersjöstrategin, så det finns en tydlig koppling. Detta har varit föremål för diskussion i de lägen där EU har träffat Ryssland. Vi har som sagt ett naturligt samarbete genom Helcom.

Det finns dock mycket kvar att göra på den sidan också. Det är precis som i klimatförhandlingarna att alla måste bidra. Det är viktigt att vi bidrar från svensk sida, men det finns även gemensamma projekt och krav på att andra bidrar.

Anf. 42 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Ursäkta min okunnighet, men vad står Helcom för?

Anf. 43 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Helsingforskommissionen.

Anf. 44 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Jag välkomnar att man har kommit fram med Östersjöstrategin. Det är viktigt att den processen pågår. Man har dock fått kritik för att man inte har avsatt ekonomiska resurser för att genomföra den. Det vore intressant att höra om det pågår en process så att man ska kunna använda sig av EU:s regionalpolitiska medel eller att man anpassar de krispaket man har för den ekonomiska krisen så att de kan hjälpa till i processen för att frigöra resurser.

Anf. 45 JACOB JOHNSON (v):

Mitt inlägg gäller också Ryssland. Det är viktigt att Ryssland är med. Jag läste en Siepsrapport som kritiserade EU för att Östersjöstrategin inte inkluderar Ryssland på ett bra sätt. Därför är arbetet i Helcom viktigt. Det handlar inte bara om gasledningen utan framför allt om andra saker. Jag vill bara understryka att det är viktigt att alla Östersjöländer är med i detta arbete.

Anf. 46 BÖRJE VESTLUND (s):

När man höll på med Östersjöstrategin sade man att man skulle försöka samla ihop alla användbara resurser kring Östersjön. Det var vällovligt. Nu har man Östersjöstrategin på plats, och då måste man fråga sig vad som ska göras konkret. Disk- och tvättmedel är ju en konkret sak, men i övrigt har jag svårt att se i underlaget vad det är man konkret ska diskutera och besluta om. Det är många vackra ord om att vara överens, men det finns inte mycket konkret om vad man ska göra för att Östersjön ska bli ett bättre innanhav. Jag har svårt att se detta i rådsslutsatserna.

Anf. 47 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Börjes och Pers frågor hänger ihop lite, så jag börjar med dem. Tanken är att det inte ska vara några nya anslag eller bidrag från länderna till Östersjöarbetet, utan man ska använda de resurser som finns till exempel inom de regionala fonderna på ett klokare och mer effektivt sätt. Ländergränser ska vara mindre begränsande, och man ska använda befintliga medel. Sverige och Finland har satt in pengar i en fond för att kunna identifiera projekt.

Det intryck jag har är att det inte saknas pengar. Det gäller bara att identifiera de effektiva projekten och kanalisera pengar som redan finns avsatta. Det finns Nefco och annat också. Så är det tänkt.

När det gäller det konkreta finns det inom Östersjöstrategin ett antal flaggskeppsprojekt. Det finns lead countries. Tanken är att Östersjöstrategin ska vara en föregångare som visar hur man kan genomföra en sådan här sak. Det ska inte stanna vid vackra ord, utan nu ska detta genomföras.

Man kan få fördelar av att ligga före den tidtabell som finns i det marina direktivet. Det är också kopplingen till pilotprojekt. Det här gör sig inte av sig självt, utan det måste naturligtvis följas upp av EU-kommissionen och av länderna som är berörda av detta. Det krävs ett uppföljningsarbete, och det finns ett antal konkreta flaggskeppsprojekt.

Departementsrådet Jon Kahn kanske kan komplettera något.

Anf. 48 Departementsrådet JON KAHN:

Det är helt rätt att själva strategin är viktig och att man genom detta också kan fundera på vad som konkret händer i andra hav. De processer man sätter i gång genom detta, att till exempel involvera marina konventioner ytterligare i arbetet med EU:s marina direktiv och vattendirektiv, kommer att leda till konkreta åtgärder. Det gäller mer att sätta i gång en inriktning av det hela. De konkreta åtgärderna finns i Östersjöns aktionsplan som är kopplad till Östersjöstrategin. Där kommer det att sättas i gång massvis med projekt. Det är över 50 olika flaggskeppsprojekt och 15 olika prioriteringsområden där länderna har ansvar, där kommissionen har ansvar och där olika organisationer har ansvar.

Vi bygger upp en särskild organisation för detta i Regeringskansliet. Vi kommer på olika sätt att arbeta mycket intensivt med att genomföra alla dessa projekt. Här finns allt från stort till smått.

Anf. 49 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag vill ställa en följdfråga. Vad är det man ska behandla under miljöministrarnas möte? Allting var ju igångsatt, men det finns väldigt lite av det som redovisas i ordförandeskapets slutsatser. Där är det mest vackra ord och inte så mycket konkret. Vad ska man göra med infrastrukturen vad gäller till exempel sjöfarten? Vad gör man med infrastrukturen vad gäller energi? Vilka åtgärder behöver man vidta när det gäller det marina?

Det finns så lite konkret i detta dokument. I detta dokument finns som sagt mest vackra ord. Finns det någonting annat bakom är jag glad för det, men det bör redovisas i ordförandeskapets slutsatser i så fall. Att vår regering inte har synpunkter på detta är för mig lite förvånande när konventionen är mycket låg.

Anf. 50 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Östersjöstrategin är ju ett banbrytande arbete när det gäller det som man kallar för makroregionala strategier. Detta är jag säker på att ni har grottat en hel del i, men det är just arbetssättet som kan ge förutsättningar för resultat. Sedan kan inte miljöministrarna sitta och detaljstyra resultatet och fatta beslut, utan det handlar om att man ser till att olika aktörer gör sin del av strategin. Men genom att man har en samlad strategi i och med att man förstärker det med rådsslutsatser från flera olika råd – här är då miljöaspekterna i fokus – finns det alltså en press på att verkligen genomföra och sätta det här i sjön.

Det här ses med stort intresse, till exempel från Danubaregionen, alltså Donauregionen. Det finns en mycket positiv anda kring detta inom EU, och EU-ministrarna har också haft ett möte om det här. När det gäller de konkreta åtgärderna finns det med i BSAP, Baltic Sea Action Plan, som har tagits fram av Helcom. Planer och aktiviteter finns alltså på plats. Nu gäller det att genomföra det hela.

Anf. 51 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Ett annat problem som vi kan se med strategin är att viktiga områden läggs utanför. Det som jag framför allt tänker på är fisket. Man har inte tydligt integrerat fisket i strategin och man utgår inte från det ekosystemperspektiv som man säger att man ska ha för att för-

söka anpassa kvoterna så att det värnar Östersjöns miljö. Det vore intressant att höra hur diskussionerna går, om man planerar att på ett tydligare sätt integrera fiskefrågan i Östersjöstrategin.

Jag har också en annan fråga. Jag tycker att det är mycket bra att man uppmärksammar behovet av marint skyddade områden och genomförande av fågel- och habitatdirektivet, för det är en viktig del av strategin. Min fråga handlar om internationellt vatten. Det finns ju områden som ligger på internationellt vatten i Östersjön, och jag undrar hur man hanterar den frågan. Går det att genomföra skyddade områden även på internationellt vatten i och med strategin?

Anf. 52 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

När det gäller fiske stämmer det inte att det inte finns med. Det finns med i Östersjöstrategin, och Sverige är också lead country i ett flaggskeppsprojekt som handlar om fiske. Det är en genomgående sak i strategin att det är ett tvärsektoriellt arbete. Där finns naturligtvis jordbruk och fiske med också, så det ska självklart in i Östersjöarbetet.

När det gäller skydd av internationellt vatten kan jag nämna att vi på svensk sida har tillsatt en utredning om havsplanering som kommer att förbättra Sveriges planering, och det handlar mycket om det internationella vatten som ligger inom Sveriges ekonomiska zon. Det handlar också om det som ligger inom Sveriges territorium, men vi har inte varit ett av de mest framstående länderna när det gäller havsplanering, kan jag säga. Där är vi på gång att spotta upp oss ordentligt så att vi blir det. På det sättet kan man även identifiera områden som behöver skyddas.

Det finns Natura 2000-områden inom ekonomisk zon. Vi har Hoburgs bank och Norra Midsjöbanken som är Natura 2000-områden.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i denna fråga.

Vi går vidare till punkt 6, Kombinationseffekter av kemikalier. Den frågan har varit i nämnden förut som en övrig fråga den 16 oktober då det anmäldes att det här var på gång att bli skarpt, och det är det nu. Underlag är utsänt.

Anf. 54 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Frågan om kemikaliers kombinationseffekter har ju uppmärksamats, inte minst när det gäller hormonstörande ämnen. Det är en viktig fråga som också regeringen tycker det är angeläget att skyndsamt påbörja ett arbete med för att anpassa EU-lagstiftningen. Därför har man efter att Danmark föreslog frågan i juni arbetat skyndsamt med den, och nu lägger vi fram rådsslutsatser som ger en tydlig politisk signal om att detta är viktigt och sänder då en uppmaning till kommissionen att utvärdera i vilken utsträckning befintlig lagstiftning räcker och vilka ändringar som behöver göras. Det har fått positivt mottagande i rådet, och det finns inga öppna frågor, utan den frågan hoppas vi att det finns full enighet om också på rådsmötet.

Det är bra att man börjar diskutera just kombinationseffekter av kemikalier och att man inte bara tittar på varje kemikalie för sig. Men det är bara ett av de problem som man har pekat på när det gäller testning av kemikalier. Ett annat är att man när man prövar kemikalier utgår från något slags norm som är vuxna män medan man däremot inte har en prövning som mer rör barns situation och hur barn påverkas av kemikalier och den här cocktailen. Det är intressant om den delen också finns med i diskussionerna om att försöka bredda normen när man gör tester.

Sedan har jag en fråga angående kopplingen till Reach och om det arbetet kan komma att påverka och utveckla Reach så att man till exempel förstärker substitutionsprincipen i Reach så att detta blir tydligare.

Jag instämmer i Per Bolunds frågor liksom när det gäller kopplingar till annan EU-lagstiftning. Barnperspektivet lyfts upp, men det finns också många olika varor både när det gäller leksaksdirektivet och elektronik, så jag tycker att det är viktigt att man verkligen ser till helheten.

Jag påpekade även i går i miljö- och jordbruksutskottet att jag inte tycker att det är ett bra ordval när man använder ordet hantera i den svenska ståndpunkten, för när man talar om att hantera kemikalier lägger jag in en annan betydelse än just att vara restriktiv och försöka få bort och byta ut så att det verkligen inte ska skada.

Nu kan man inte göra något åt det vi har fått, men det kan ändå vara bra att få en kommentar till vad man menar när man skriver att det är en viktig fråga som bör hanteras. Det skulle jag vilja ha en liten förklaring till.

Jag börjar med Per Bolunds frågor om normperson och Reach.

Vad jag vet har normperson inte diskuterats i det här sammanhanget, men det är säkert en viktig diskussion som det finns tillfälle att ta upp i Reachsammanhang och i andra sammanhang också.

Du frågar om det påverkar Reach. Ja, det påverkar Reach. Det är vår bedömning att det är en av de viktigare rättsakter som man behöver se över. Men det är inte bara Reach, utan det är även andra lagstiftningar och andra regler och möjligtvis också bristen på regler som kommissionen ska gå igenom. Vi förväntar oss en återkoppling från kommissionen med ett förslag naturligtvis.

Det är viktigt att man tittar brett på frågan. Det finns en hel del erfarenheter inom till exempel läkemedelsområdet när det gäller att bedöma kombinationseffekter, men här är ett delvis nytt fält som man också behöver vidga.

När det gäller Carina Ohlssons fråga om begreppet hantera är det nog ingen värdering i det, utan det är mer en yrkesjargong som används, och där är det ett neutralt ord som inom sitt användningsområde kan innebära såväl begränsa som förbjuda, substituera och skydda. Det är ett mycket brett begrepp. Det finns ingen värdering i att det skulle innebära att man ska ha kvar kemikalierna.

Det finns många sätt att hantera kemikaliefrågorna på, och det kan vara av helt olika slag. Vi ser ingen värdering i det. Man kan naturligtvis

fundera på andra ord, men hittills är det detta som används i dessa sammanhang.

Anf. 58 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m):

Jag har ett litet medskick till regeringen. I takt med att Reach nu genomförs och man lägger en ökad tyngd på att man ska göra en central värdering av nya växtskyddsmedel eller ämnen i dem är det viktigt att vi tar det ad notam och inte har kvar samma storlek på vår egen undersökningsmöjlighet i Sverige, för då får vi dubbla effekter. Det är bara ett litet medskick jag vill göra som gammal styrelseledamot i Kemikalieinspektionen.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Vill statssekreteraren kommentera det?

Anf. 60 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Jag kan nämna att vi arbetar med kemikaliefrågorna inom Miljödepartementet. Det finns en rad frågor som är aktuella, men det är en självklar strävan att vi inte ska dubblera tillsyn och kontroller utan att vi ska få det här effektivt men samtidigt ändamålsenligt och med hög skyddsfunktion.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Sedan står det A-punktslista en gång till, och det beror på att med Lissabonfördraget förtydligas nu den del där rådet arbetar öppet i lagstiftningsfrågor, och då börjar man en ny session. Man delar upp det i den öppna och den inte öppna delen.

Här ska man debattera – öppet om jag förstår det rätt – förordning om utsläppande på marknaden av biocidprodukter. I den frågan var det överläggningar med regeringen med statssekreterare Falemo, om jag är rätt underrättad, i miljö- och jordbruksutskottet den 19 november då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt.

Mot den bakgrunden lyssnar vi särskilt efter eventuella nyheter eller förhandlingstaktiska överväganden sedan sist.

Anf. 62 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Fru ordförande! Det är en förordning som lades fram av kommissionen i juni i år, och den ska ersätta nuvarande biociddirektiv. Det är ett arbete som vi har lett under hösten med att öka kunskapen om förslaget och diskutera de frågor som finns i det. Regeringen stöder i princip förslaget till förordning, men det är ett komplicerat förslag, och därför har man jobbat tematiskt för att komma vidare. Nu har vi utarbetat tre frågor som man ska diskutera.

Som sagt är det en offentlig debatt. Där vill vi att man ska se till att få politisk vägledning för det fortsatta arbetet, för nu övergår det i Spaniens händer, och då kan vi agera som ett vanligt medlemsland. Beredning av en ståndpunkt pågår i Regeringskansliet, så det återkommer vi till efter nyår.

Som sagt är grunden ett bra förslag, bra förändringar, och de frågor som vi vill ta upp till diskussion handlar för det första om centralt produktgodkännande som komplement till nationella godkännanden, och för det andra om begränsningskriterier och vad man ska ha för kriterier bland de så kallade uteslutningskriterierna. De flesta medlemsstater vill att det ska finnas med miljökriterier i uteslutningskriterierna, och vi tycker att det är mycket viktigt att det här kommer fram tydligt under den politiska diskussionen.

För det tredje handlar det om att man tänker utvidga detta så att det inte bara ska gälla själva biociden utan även varor och material som är behandlade med biocider.

Jag var i miljö- och jordbruksutskottet och gav en liten demonstration om vad biocider är. Det är till exempel rättgifter, myggmedel och andra miljögifter, kan man säga, som inte är växtskyddsmedel. Det finns alltså en lång rad produkter som räknas till biocider, bland annat desinfektionsmedel som man tvättar händerna med. Det handlar om vardagsprodukter som många av oss har hemma i garaget.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Vad gäller ståndpunkt anges i den kommenterade dagordningen hyfsat tydligt, med referens till fakta-pm, hur regeringen ser på kommissionens förslag. För att samråda i dag inför en riktlinjedebatt har vi väl hyggligt på fötterna. Jag noterar att statssekreteraren återkommer när frågan tar skarpare form.

Anf. 64 PER BOLUND (mp):

Fru ordförande! Det är bra att man jobbar med dessa frågor som är mycket viktiga för att vi ska få lägre kemikaliebelastning, något som vi vet kraftigt påverkar både hälsa och miljö.

Det jag saknar, och skulle vilja veta om det över huvud taget finns på bordet, är någon form av förslag om bindande reduceringsmål inom EU, alltså ambitionen att minska biocidanvändningen generellt. Det skulle vara bra som en uppmuntran till att använda alternativ till kemikalier.

Vår uppfattning är att enskilda länder och regioner måste kunna gå före när det gäller att begränsa kemikalieanvändningen. Det kan vara särskilt motiverat i kombination med Östersjöstrategin, som vi talade om tidigare. Vi vet att Östersjön är ett speciellt känsligt hav och att de kemikalier vi släpper ut där tenderar att stanna kvar och orsaka miljöproblem. Man skulle kunna ha speciella regler som innebar att enskilda länder eller regioner kunde gå före. Finns det sådana möjligheter med detta förslag?

Vi skulle gärna vilja se en tydlig märkning av produkter så att man kunde se med vilka biocider de är behandlade. Därmed skulle man få en tydlig konsumentinformation och konsumenten kunde göra medvetna val. Inte heller det kan jag se finns med i förslaget.

Sedan har jag ytterligare en fråga. Det sägs att man i och med detta förslag i princip har möjlighet att substituera ämnen. Det finns med som en regel i kommissionens förslag, men sedan säger man att detaljutformningen behöver diskuteras vidare i de fortsatta förhandlingarna. Hur stor är möjligheten, enligt era bedömningar, att de förhandlingarna kan gå Sveriges väg så att vi får en bra substitutionsprincip och därmed får bort åtminstone de allra farligaste kemikalierna?

Anf. 65 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Att sätta upp kvantitativa mål kan vara knepigt eftersom det är fråga om olika aktiva substanser. Man kan till exempel se att användningen av vissa medel ökar samtidigt som den totala giftbelastningen på miljön kan minska. Det är lite svårt att mäta, vilket kan vara en av orsakerna till att man inte satt upp kvantitativa mål.

Som Per Bolund säger är substitutionen mycket viktig. Enligt nuvarande direktiv sker substitutionen på ämnesnivå. Man tar ställning till de olika ämnena och ser om man kan hitta ett annat med samma effekt. Det har i praktiken visat sig vara ganska svårt eftersom ett och samma ämne kan användas i olika produkter. Det positiva med det nya förslaget är att man i stället gör bedömningen på produktnivå. Därmed blir träffsäkerheten mycket större. Då kan man nämligen byta ut de ämnen som det finns bra ersättningsprodukter till, vilket tidigare kanske varit svårt eftersom ämnet kan ha haft en annan användning där det inte funnits substitutionsmöjligheter. Här ser vi en klar och tydlig möjlighet att minska miljöbelastningen genom att få en aktiv substitution. Det är en mycket viktig del i förslaget.

Anf. 66 PER BOLUND (mp):

Att låta länder eller regioner gå före och ha ett hårdare regelverk när det gäller kemikalier och att ha märkning för konsumenterna, kommer dessa frågor att ligga på bordet?

Anf. 67 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Jag kan inte svara på om frågan om märkning finns med i förslaget. Om jag kopplar till den tidigare frågan kan jag säga att varor och produkter finns med. Tanken är naturligtvis att man i produkterna inte ska använda farliga ämnen som kan innebära risker för hälsan och miljön.

När det gäller att gå före finns en inreklamslagstiftning som vi måste följa. Det finns möjlighet att gå före i särskilda fall, men då måste vi kunna motivera det med att det exempelvis är speciellt farligt i vårt land. Vi kan också gå före i de fall där saker och ting inte är reglerade inom EU. Där det är motiverat har vi alltså möjlighet att göra det.

Vår inriktning är att se till att hela EU höjer skyddsnivån. Därför kommer vi att öka våra ansträngningar för att få en kraftfull och ändamålsenlig gemenskapslagstiftning som innebär att vi får bort onödiga och farliga kemikalier från marknaden.

Anf. 68 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Det verkar naturligt att man ska arbeta på det sättet.

Jag har för mig att man i USA har varit mycket noggrann, åtminstone periodvis, med att göra ordentliga produktspecifikationer över alla farliga ämnen och att det från producenternas sida upplevts som tungt och besvärligt. För man några diskussioner med producenterna om detta, om att det kan påverka priset? Kan de svårigheter som finns innebära ett motstånd?

Anf. 69 CHRISTINA AXELSSON (s):

Fru ordförande! Det är viktigt att titta på hela kedjan, från vad som händer vid själva produktionen till vad som händer med produkten när den är förbrukad och har blivit till avfall. Hur även avfallet ska hanteras är viktigt att ha med. Här måste man alltså redan från början ta i beaktande att det är hela kedjan som gäller.

Anf. 70 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Låt mig börja med Christina Axelssons fråga som berör de strategiska bedömningar vi gör. Vi gör bedömningen att livscykelperspektivet är mycket viktigt. Det gäller att jobba strategiskt med kemikalier i allmänhet. Det finns ett kemikaliestrategiarbete inom FN:s ram kallat Saicm. Där har Sverige varit ett av de drivande länderna, och vi är fortfarande mycket aktiva. Man tittar på bland annat kemikalier i varor utifrån livscykelperspektivet men också på avfall, överblivna växtskyddsmedel och en rad andra viktiga saker. Självfallet är livscykelfrågorna viktiga.

När det gäller märkningen måste konsekvensbedömningar av EU:s förslag göras. I det arbetet hämtar vi in synpunkter från näringslivet liksom från andra intressenter såsom miljöorganisationer. Dessa synpunkter är viktiga inför våra ställningstaganden.

Beträffande märkning och kunskap om vad som finns kan man säga att Reach är ett intressant och positivt steg som till exempel USA från början var lite kritiskt till. Nu inser de dock att man genom Reach kommer att få offentlig tillgång till mycket intressant information om vad som finns i olika kemikalier. Det kommer att få avgörande betydelse för möjligheterna att kunna undvika farliga och olämpliga produkter. Vi hoppas att det kan sprida sig.

Det finns ett nyvaknat intresse från andra regioner, till exempel i USA, för Reachsystematiken, vilket vi ser mycket positivt på.

Anf. 71 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag har en procedurfråga. Jag utgår från att det är den ståndpunkt som finns i rådspromemorian som vi ska ta ställning till och inte det som står i den kommenterade dagordningen, för vi kan ju rimligen inte ta ställning till att regeringen inte ska yttra sig.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi tar ställning till regeringens ståndpunkt såsom den är framförd både i skrift och i tal. I det skriftliga refereras just till rådspromemorian. Därtill vill jag påminna om att det var överläggningar i sakfrågan också i miljö- och jordbruksutskottet. Det ska vi självfallet ha med oss när vi sedan tittar på förhandlingsläget inför diskussionen i nämnden. I den frågan bedömer jag att vi har hört regeringens ståndpunkt och också hört ledamöternas synpunkter.

Sammanfattningsvis finner jag att det finns stöd för regeringens här angivna upplägg inför fortsatta förhandlingar. Därmed är vi klara med beslutsfrågorna.

Det finns ett antal övriga frågor, 9 a–g. Som vanligt är dessa inte beslutsfrågor, men man kan självfallet kommentera och ställa frågor om dem. Jag kan nämna att i fråga om så kallade lätta fordon förväntas det

överläggningar i miljö- och jordbruksutskottet den 28 januari. Det är alltså på gång.

Vill statssekreteraren kommentera någon av de övriga frågorna särskilt? Underlag är utsänt, och det är inte fråga om beslut.

Anf. 73 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Låt mig kort nämna två punkter som handlar om elektroniska produkter. Det gäller WEEE- och RoHS-direktiven. Sverige har under ordförandeskapet arbetat intensivt i arbetsgrupper för att dessa frågor ska röra på sig på ett positivt sätt. Det har de också gjort, och vi har fått mycket uppskattning för det arbete som har gjorts.

Nu tar Spanien över dessa frågor. Att de inte blivit klara beror till stor del på att parlamentet haft en annan tidtabell. Vi ser med tillförsikt på att frågorna förs vidare av Spanien, och vi kommer att noga följa det arbetet. Vi har alltså kunna lotsa fram positiva ändringar av WEEE- och RoHS-direktiven.

Anf. 74 PER BOLUND (mp):

Jag har en fråga om 9 b, Hållbarhetskriterier för biomassa. Finns det någon information om vad det innehåller, vad det är man är ute efter? Är det fråga om import av biomassa till EU eller produktion av biomassa inom EU? Det vore intressant att höra om den svenska regeringen har någon ståndpunkt där. Tidigare har regeringen, som jag upplever det, uttryckt oro för att det skulle bli administrativt krångligt med hållbarhetskriterier för biomassa. Det vore därför intressant att höra om man kommit längre.

När det gäller 9 f om utsläppsnormer för nya lätta nyttofordon undrar jag hur de förhåller sig till de tidigare normerna som antagits för personbilar. Där finns en norm för mängden utsläpp. Är tanken att det ska ligga på samma nivå eller talar man i detta fall om en mindre långtgående reform?

Anf. 75 SOFIA ARKELSTEN (m):

Jag funderade också på punkt 9 b om hållbarhetskriterierna. Om jag inte minns fel hade kommissionen helt missat detta i klimatpaketet. I efterhand kom man på att det vore bra med sådana. Jag har ett vagt minne av att Sverige redan uttalat sig, att vi haft ståndpunkten att de inte ska vara handelshindrande och liknande, men att Frankrike hade åsikter som var lite protektionistiska, om jag ska vara ärlig. Det är bra om det inte blir protektionistiskt. Jag kastar in den synpunkten och så får vi höra vad statssekreteraren säger.

Anf. 76 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Den första frågan gällde ett hållbarhetskriterium för biomassa. Det handlar om information från den belgiska och den nederländska delegationen. De har tillsammans med Luxemburg efterfrågat detta. De vill ta upp en punkt för att ge uttryck för sin position när det gäller en EU-gemensam hållbarhetsregim för biomassa för energianvändning. Om jag förstår det hela rätt har man tidigare diskuterat hållbarhetskriterier för flytande bränslen.

Frågan var uppe på energiministrarnas rådsmöte den 7 december. Vi kommer därför att hålla punkten ganska kort. Förutom att de som har bett att få ta upp den ska få säga sin mening kommer vi att bjuda in kommissionen för att informera om huvudbudskapet i dess förslag. Det är naturligtvis det vi väntar på.

Vi vill passa på att understryka vikten av att produktion och konsumtion av biomassa för energianvändning sker på ett hållbart sätt. Det är regeringens ståndpunkt. Men det ligger också nära till hands att koppla detta till resultaten från Köpenhamn och vägen framåt för att skapa hållbara system för förnybara energikällor. Därför bör vi se över hur vi på bästa sätt kan minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som vi inte påverkar den biologiska mångfalden negativt eller skapar andra problem. Det är en viktig fråga.

När det gäller lätta fordon handlar det om ett motsvarande system som det man har för personbilar. Det är i dagsläget svårt att tala om några nivåer, för förhandlingarna har precis inletts. Men vi kommer att ta fram en position efter jul. Där har vi för avsikt att agera offensivt när det gäller punkter som införandedatum, gränsvärden och hur man ska bedöma det hela. Det är alltså en fråga som vi noga kommer att följa även i fortsättningen.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Det gör nog vi också, men i dag är det slutfrågat på de övriga frågorna. Jag tackar för dagens information.

Därmed är vi klara med samrådet inför miljørådet. Jag konstaterar igen att vi får höras om det händer något nytt eller oväntat på eller inför miljørådet på tisdag.

Vi tackar statssekreteraren för i år och önskar god jul och gott nytt år så småningom.

Anf. 78 Statssekreterare ELISABET FALEMO:

Jag vill gärna önska hela nämnden och personalen en god jul och ett gott nytt år och tacka för ett gott samarbete.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för det! Då är vi klara med regeringen för i dag.

Innehållsförteckning

1 § Miljö.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statssekreterare ELISABET FALEMO	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 6 CARINA OHLSSON (s).....	4
Anf. 7 Statssekreterare ELISABET FALEMO	4
Anf. 8 PER BOLUND (mp).....	4
Anf. 9 Statssekreterare ELISABET FALEMO	5
Anf. 10 SOFIA ARKELSTEN (m)	5
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 12 Statssekreterare ELISABET FALEMO	6
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 14 JACOB JOHNSON (v)	6
Anf. 15 Statssekreterare ELISABET FALEMO	7
Anf. 16 JACOB JOHNSON (v)	7
Anf. 17 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 18 PER BOLUND (mp).....	7
Anf. 19 Statssekreterare ELISABET FALEMO	8
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 21 Statssekreterare ELISABET FALEMO	8
Anf. 22 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	8
Anf. 23 Statssekreterare ELISABET FALEMO	8
Anf. 24 PER BOLUND (mp).....	9
Anf. 25 Statssekreterare ELISABET FALEMO	9
Anf. 26 PER BOLUND (mp).....	9
Anf. 27 Statssekreterare ELISABET FALEMO	10
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 29 Statssekreterare ELISABET FALEMO	10
Anf. 30 JACOB JOHNSON (v)	10
Anf. 31 Statssekreterare ELISABET FALEMO	11
Anf. 32 PER BOLUND (mp).....	11
Anf. 33 Statssekreterare ELISABET FALEMO	11
Anf. 34 Departementssekreterare LARS BERG	11
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 36 BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	12
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 38 Statssekreterare ELISABET FALEMO	12
Anf. 39 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 40 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	13
Anf. 41 Statssekreterare ELISABET FALEMO	13
Anf. 42 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	13
Anf. 43 Statssekreterare ELISABET FALEMO	13
Anf. 44 PER BOLUND (mp).....	14
Anf. 45 JACOB JOHNSON (v)	14
Anf. 46 BÖRJE VESTLUND (s)	14
Anf. 47 Statssekreterare ELISABET FALEMO	14
Anf. 48 Departementsrådet JON KAHN.....	15

Anf. 49	BÖRJE VESTLUND (s)	15	2009/10:18
Anf. 50	Statssekreterare ELISABET FALEMO	15	18 december
Anf. 51	PER BOLUND (mp)	15	
Anf. 52	Statssekreterare ELISABET FALEMO	16	
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	16	
Anf. 54	Statssekreterare ELISABET FALEMO	16	
Anf. 55	PER BOLUND (mp)	17	
Anf. 56	CARINA OHLSSON (s)	17	
Anf. 57	Statssekreterare ELISABET FALEMO	17	
Anf. 58	BENGT-ANDERS JOHANSSON (m)	18	
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	18	
Anf. 60	Statssekreterare ELISABET FALEMO	18	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	18	
Anf. 62	Statssekreterare ELISABET FALEMO	18	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	19	
Anf. 64	PER BOLUND (mp)	19	
Anf. 65	Statssekreterare ELISABET FALEMO	20	
Anf. 66	PER BOLUND (mp)	20	
Anf. 67	Statssekreterare ELISABET FALEMO	20	
Anf. 68	HELENA BARGHOLTZ (fp)	20	
Anf. 69	CHRISTINA AXELSSON (s)	21	
Anf. 70	Statssekreterare ELISABET FALEMO	21	
Anf. 71	BÖRJE VESTLUND (s)	21	
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	21	
Anf. 73	Statssekreterare ELISABET FALEMO	22	
Anf. 74	PER BOLUND (mp)	22	
Anf. 75	SOFIA ARKELSTEN (m)	22	
Anf. 76	Statssekreterare ELISABET FALEMO	22	
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	23	
Anf. 78	Statssekreterare ELISABET FALEMO	23	
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	23	